

A MAGYAR TUDOMÁNY ÜNNEPE

Az MTA programsorozata

IV. INTERDISZCIPLINÁRIS KONFERENCIA A KÁRPÁT-MEDENCEI MAGYARSÁG TÁRSADALMI ÉS GAZDASÁGI HELYZETÉRŐL

KIEMELT TÉMA: EMBER ÉS TÁRSADALOM A 21. SZÁZADBAN:
HÁLÓZATOK, TEREK ÉS HATÁRHELYZETEK

2022. november 24–25. Nagyvárad

PROGRAMFÜZET

Szervező: Nemzetstratégiai Kutatóintézet, Partiumi Keresztény Egyetem
Társszervező: Orbán Balázs Intézet Egyesület

A konferencia a Magyar Tudomány Ünnepe rendezvénysorozat része.
A rendezvényt a Pallas Athéné Domus Meriti Alapítvány (PADME) támogatta.

NEMZETSTRATÉGIAI KUTATÓINTÉZET

PROGRAM

2022. NOVEMBER 24. (CSÜTÖRTÖK)

CET 11:00–14:00 Regisztráció (ÚJ ÉPÜLET AULA, SÜLYOK ISTVÁN UTCA 16.)

CET 11:30–12:30 Ebédszünet (ARANY JÁNOS KOLLÉGIUM MENZA, 3. EMELET)

CET 13:00–13:30 KÖSZÖNTŐK (ÚJ ÉPÜLET, AMFITEÁTRUM, SÜLYOK ISTVÁN UTCA 16.)

Prof. Dr. Pálfi József, a Partiumi Keresztény Egyetem rektora

Szász Jenő, a Nemzetstratégiai Kutatóintézet elnöke

Mayer Gábor, a Miniszterelnökség területfejlesztésért felelős államtitkára

CET 13:30–15:00 PLENÁRIS ELŐADÁSOK (ÚJ ÉPÜLET, AMFITEÁTRUM (SÜLYOK ISTVÁN UTCA 16.)

Fejlesztési terek, határhelyzetek Magyarországon és Erdélyben

Moderál: Péti Márton elnökhelyettes (NSKI), tanszékvezető egyetemi docens (BCE)

Előadás

Nagy Egon intézetigazgató (Babeş–Bolyai Tudományegyetem Földrajztudományi Intézet, Kolozsvár)

A román geopolitika és területpolitika hangsúlyváltozásai a 21 században

Kerekasztal – beszélgetés

Külhoni magyarok térségek fejlesztése az új európai fejlesztési időszak kezdetén

Moderál: Péti Márton elnökhelyettes (NSKI), tanszékvezető egyetemi docens (BCE)

Részvevők:

Horváth Alpár egyetemi adjunktus (Babeş–Bolyai Tudományegyetem, Gyergyószentmiklós)

Pataki Gábor mesteroktató (II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Beregszász)

Ricz András elnök (Regionális Tudományi Társaság, Szabadka)

Szilágyi Ferenc dékán, egyetemi docens (PKE Gazdaság és Társadalomtudományi Kar, Nagyvárad)

CET 15:00–15:30 A „BIHAR FÉL ÉVEZREDE TÉRKÉPEKBEŒ” CÍMŰ KIÁLLÍTÁS MEGNYITÓJA

Szerzók: Szálkai Tamás, Szikla Gergő, Szilágyi Ferenc

Helyszín: (ÚJ ÉPÜLET AULA, SÜLYOK ISTVÁN UTCA 16.)

CET 15:00–15:30 Kávészünet (ÚJ ÉPÜLET AULA, SÜLYOK ISTVÁN UTCA 16.)

CET 15:30–16:30 PLENÁRIS ELŐADÁSOK (ÚJ ÉPÜLET, AMFITEÁTRUM, SÜLYOK ISTVÁN UTCA 16.)

Hálózatok a Kárpát-medence intézményrendszerében

Moderál: Szilágyi Ferenc dékán (PKE, Nagyvárad)

Constantinovits Milán szakmai főigazgató-helyettes (Mathias Corvinus Collegium, Budapest): Az intézményi és tudáshálózatok a Kárpát-medencében – a Mathias Corvinus Collegium küldetése

Gyurcsík Iván rektori tanácsadó (Nemzeti Közszerológati Egyetem, Budapest):

A kisebbségi/nemzetiségi kérdés oktatása és kutatása a Nemzeti Közszerológati Egyetemen

Kósa-Grimm András Kristóf osztályvezető (Nemzeti Örökség Intézete, Budapest):

A Nemzeti Örökség Intézete feladatai

A Veszprémi Érseki Főiskola és Partiumi Keresztény Egyetem stratégiai megállapodásának ünnepélyes aláírása

Aláírók: Dr. Sebestyén József rektor (Veszprémi Érseki Főiskola), Prof. Dr. Pálfi József rektor (PKE), Dr. Szilágyi Ferenc dékán (PKE GTK)

CET 16:30–17:00 Kávészünet (ÚJ ÉPÜLET AULA, SÜLYOK ISTVÁN UTCA 16.)

CET 17:00–19:00 SZEKCIÓELŐADÁSOK (3 helyszínen)

CET 19:30–21:30 FOGADÁS (ARANY JÁNOS KOLLÉGIUM, MENZA 3. EMELET)

2022. NOVEMBER 25. (PÉNTEK)

CET 8:30–9:00 Regisztráció (ÚJ ÉPÜLET AULA, SÜLYOK ISTVÁN UTCA 16.)

CET 9:00–10:30 SZEKCIÓELŐADÁSOK (3 helyszínen)

CET 10:30–10:45 Kávészünet (ÚJ ÉPÜLET AULA, SÜLYOK ISTVÁN UTCA 16.)

CET 10:45–12:45 SZEKCIÓELŐADÁSOK (3 helyszínen)

CET 12:45–13:00 ZÁRÓGONDOLATOK (ÚJ ÉPÜLET, AMFITEÁTRUM, SÜLYOK ISTVÁN UTCA 16.)

CET 13:00–14:00 Ebédszünet (ARANY JÁNOS KOLLÉGIUM, MENZA 3. EMELET)

CET 14:00–16:00 Városi séta

A SZEKCIÓK BEOSZTÁSA

CSÜTÖRTÖK			
	13:30–15:00	15:30–16:30	17:00–19:00
Új épület, Amfiteátrum	PLENÁRIS ELŐADÁSOK I.	PLENÁRIS ELŐADÁSOK II.	9. SZEKCIÓ Regionális és határkutatások a Kárpát-medencében Rácz Szilárd, Hajdú Zoltán
Bolyai-terem, Főépület földszint			5. SZEKCIÓ A helyi kulturális örökség turisztikai hasznosítása a Kárpát-medencében Gonda Tibor
Rektori tanácsterem, Főépület 1. emelet			3. SZEKCIÓ Kárpát-medencei magyarság és regionális fejlesztés Péti Márton

PÉNTEK			
	9:00–10:30	10:45–12:45	12:45–13:00
Új épület, Amfiteátrum	4. SZEKCIÓ A külföldi magyarság iskolázottsági pozíciói kerekasztal-beszélgetés Borbély Mátyás, Csata Zsombor	8. SZEKCIÓ Kistérségi oktatás és közösségfejlesztés Székedi Levente	ZÁRÓGONDOLATOK
Bolyai-terem, Főépület földszint	1. SZEKCIÓ Gyermekvállalás a Kárpát-medencében Bali János	2. SZEKCIÓ Kárpát-medencei nagyvárosi térségek Kocsis János	
Rektori tanácsterem, Főépület 1. emelet	7. SZEKCIÓ Változó világ, változó nyelv Szothák Szilvia	6. SZEKCIÓ Aktuális területi kutatások a Partiumban Szilágyi Ferenc	

A PLENÁRIS ELŐADÓK, A SEKCIÓELNÖKÖK ÉS A KEREKASZTAL-BESZÉLGETÉS RÉSZTVEVŐI

Bali János igazgató, Nemzetstratégiai Kutatóintézet; egyetemi adjunktus, ELTE BTK Néprajzi Intézet

Borbély Mátyás osztályvezető, Nemzetstratégiai Kutatóintézet; PhD-hallgató, BCE

Constantinovits Milán szakmai főigazgató-helyettes, Mathias Corvinus Collegium

Csata Zsombor egyetemi docens, Babeş–Bolyai Tudományegyetem

Gonda Tibor egyetemi adjunktus, PTE Közgazdaságtudományi Kar Marketing és Turizmus Intézet

Gyurcsík Iván rektori tanácsadó, Nemzeti Közszerződési Egyetem

Hajdú Zoltán az MTA doktora, vezető, Szent István Egyetem Enyedi György Regionális Tudományok Doktori Iskola; Tudományos tanácsadó, KRTK RKI DTO, Pécs

Horváth Alpár egyetemi adjunktus, Babeş –Bolyai Tudományegyetem, Gyergyószentmiklós

Kocsis János Balázs egyetemi docens, Budapesti Corvinus Egyetem

Kósa-Grimm András Kristóf osztályvezető, NÖRI, Budapest

Nagy Egon intézetigazgató, Babeş–Bolyai Tudományegyetem Magyar Földrajzi Intézet

Pataki Gábor mesteroktató, II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Beregszász

Péti Márton elnökhelyettes, Nemzetstratégiai Kutatóintézet; egyetemi docens, tanszékvezető, Budapesti Corvinus Egyetem

Rácz Szilárd osztályvezető, KRTK RKI Dunántúli Tudományos Osztály

Ricz András elnök, szabadkai Regionális Tudományi Társaság

Székesi Levente egyetemi adjunktus, tanszékvezető, PKE Humántudomány Tanszék

Szilágyi Ferenc egyetemi docens, PKE Gazdaságtudományi Tanszék

Szoták Szilvia főiskolai docens, Metropolitan Egyetem; osztályvezető, NSKI; Termini Magyar Nyelvi Kutatóhálózat; ISNYI

RÉSZLETES PROGRAM

2022. NOVEMBER 24. (CSÜTÖRTÖK)

CET 11:00–14:00 REGISZTRÁCIÓ

CET 11:30–12:30 EBÉDSZÜNET

CET 13:00–13:30 KÖSZÖNTŐK

(Új épület, Amfiteátrum, Sulyok István utca 16.)

Prof. Dr. Pálfi József, a Partiumi Keresztény Egyetem rektora

Szász Jenő, a Nemzetstratégiai Kutatóintézet elnöke

Mayer Gábor, a Miniszterelnökség területfejlesztésért felelős államtitkára
(Magyarország)

CET 13:30–15:00 PLENÁRIS ELŐADÁSOK

(Új épület, Amfiteátrum, Sulyok István utca 16.)

Moderál: **Péti Márton** elnökhelyettes, NSKI; tanszékvezető egyetemi docens, BCE

Előadás:

Nagy Egon intézetigazgató (Babeş–Bolyai Tudományegyetem Földrajztudományi Intézet, Kolozsvár): A román geopolitika és területpolitika hangsúlyváltozásai a 21 században

Kerekasztal-beszélgetés

Külhoni magyarlakta térségek fejlesztése az új európai fejlesztési időszak kezdetén

Részvevők:

Horváth Alpár egyetemi adjunktus (Babeş–Bolyai Tudományegyetem, Gyergyószentmiklós)

Pataki Gábor mesteroktató (II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Beregszász)

Ricz András elnök (Regionális Tudományi Társaság, Szabadka)

Szilágyi Ferenc dékán, egyetemi docens (PKE Gazdaság és Társadalomtudományi Kar, Nagyvárad)

CET 15:00–15:30 KÁVÉSZÜNET

A „BIHAR FÉL ÉVEZREDE TÉRKÉPEKBE” CÍMŰ KIÁLLÍTÁS MEGNYITÓJA

Szerzők: **Szálkai Tamás, Szikla Gergő, Szilágyi Ferenc**

(Új épület, Aula, Sulyok István utca 16.)

CET 15:30–16:30 PLENÁRIS ELŐADÁSOK

(Új épület, Amfiteátrum, Sulyok István utca 16.)

Hálózatok a Kárpát-medence intézményrendszerében

Moderál: **Szilágyi Ferenc** dékán (PKE, Nagyvárad)

Constantinovits Milán szakmai főigazgató-helyettes (Mathias Corvinus Collegium, Budapest):

Az intézményi és tudáshálózatok a Kárpát-medencében – a Mathias Corvinus Collegium küldetése

Gyurcsík Iván rektori tanácsadó (Nemzeti Közszerológiai Egyetem, Budapest):

A kisebbségi/nemzetiségi kérdés oktatása és kutatása a Nemzeti Közszerológiai Egyetemen

Kósa-Grimm András Kristóf osztályvezető (Nemzeti Emlékezet Osztály, NÖRI, Budapest):

A Nemzeti Örökség Intézete feladatai

A Veszprémi Érseki Főiskola és Partiumi Keresztény Egyetem stratégiai megállapodásának ünnepélyes aláírása

Részvevők: **Dr. Sebestyén József** rektor (Veszprémi Érseki Főiskola),

Prof. Dr. Pálfi József rektor (PKE), **Dr. Szilágyi Ferenc** dékán (PKE-GTK)

CET 16:30–17:00 KÁVÉSZÜNET (Új épület, Aula, Sulyok István utca 16.)

CET 17:00–19:00 SZEKCIÓELŐADÁSOK (3 HELYSZÍNEN)

3. SZEKCIÓ (Rektori tanácsterem, Főépület 1. emelet)

Kárpát-medencei magyarság és regionális fejlesztés

Szekcióelnök: Péti Márton

ELŐADÓK:

Nagy Imre – Ricz András: Magyar–magyar vonatkozások az Interreg 2014–2020 Magyarország–Szerbia és Románia–Szerbia programok tekintetében

Schwarcz Gyöngyi: Kakuktktojás vagy globális trendek érvényre jutása az EU támogatáspolitikájában?

Márton Zoltán – Ritter Krisztián: A Homoród-Küküllő Leader Egyesület működésének és vidékfejlesztési hatásainak elemzése

Péli László – Lőrincz Róbert: A Székelyföldi Gazdaságfejlesztési Program tükröződése a gyergyóalfalvi pályázók mintáján

Horeczki Réka: Népeségmegtartó képesség a Kárpát-medencei kisvárosok esetében

Csécsi Dávid: Az áttelepülő külföldi magyarok (lehetséges) szerepe Magyarország regionális fejlődésében

Nagy Csongor – Molnár Ernő: A magyarországi könnyűipar munkaföldrajza

Bokor Béla: A Határokon Túli Magyarságért Alapítvány Kárpát-medencei kapcsolatai és kulturális projektjei

5. SZEKCIÓ (Bolyai-terem, Főépület földszint)

A helyi kulturális örökség turisztikai hasznosítása a Kárpát-medencében

Szekcióelnök: Gonda Tibor

ELŐADÓK:

Gonda Tibor – Pentz Mónika: A vidéki örökségi értékek turisztikai hasznosítási lehetősége a tematikus utak segítségével, határon innen és túl

Raffay Zoltán: Lokális értékek az ökoturizmus kínálatában

Tózsér Anett: A matyó népművészet hatása a matyóföldi turizmusra száz évvel ezelőtt és napjainkban

Horváth Alpár: A határemlékezet muzealizációja: a Székely Határőr Emlékközpont belépése a turizmus piacára

Szalkai Gábor: Az ezeréves határ turisztikai értékesíthetősége – Gyimesbükk

Csipak Alisz – Ritter Krisztián: A csókai települési értéktár vizsgálata a fejlesztési lehetőségek szemszögéből

Háló Krisztián: Az Ormánság fejlesztési lehetőségei a turizmus segítségével

Simon István Krisztián: Helyi termékek, helyi értékek szerepe a vidékfejlesztésben Nógrád megyében, különös tekintettel a Novohrad-Nógrád Geoparkra

9. SZEKCIÓ (Új épület, Amfiteátrum)

Regionális és határkutatások a Kárpát-medencében

Szekcióelnökök: Rácz Szilárd és Hajdú Zoltán

ELŐADÓK:

Kovály Katalin – Erőss Ágnes – Tátrai Patrik: Időskorúak migrációjának mintázatai az ukrán–magyar határvidéken

Sallai János: Román–magyar határőrizet a szocializmusban

Nagy Dávid: A Duna-menti országok biztonsági helyzetének változása és a határok átjárhatóságának hatása a dunai szállodahajózásra

Hajdú Zoltán: A ruszinok száz éves államhatár-kálváriája: az államhatárok szabta szállásterület kihívásai 2022-ben

Varga Bence: A koronavírus-járvány társadalmi és gazdasági hatásainak vizsgálata a magyar–szlovák határrégiókban

Baranyai Nóra: Magyar etnoregionális pártok a kelet-közép-európai tipológiában

Szaniszló Zsófia: A vasút szerepe a magyar–ukrán határon
A keleti határtérség új gazdasági lehetősége?

Balázs Dóra: Hajdú-Bihar és Bihar megyei települések virtuális térben való megjelenésének vizsgálata

Czimre Klára: A határon átnyúló aktivitás jellemzői a magyar–román határ mentén a CBA Index tükrében.

Bajor Tibor: Kárpátalja – ütközőterület

CET 19:30–21:30 FOGADÁS (Arany János Kollégium, Menza (3. emelet))

2022. NOVEMBER 25. (PÉNTEK)

CET 8:30–9:30 REGISZTRÁCIÓ (Új épület, Aula, Sulyok István utca 16.)

CET 09:00–10:30 SZEKCIÓELŐADÁSOK (3 helyszínen)

7. SZEKCIÓ (Rektori tanácsterem, Főépület 1. emelet)

Változó világ, változó nyelv

Szekcióelnök: Szoták Szilvia

ELŐADÓK:

Szoták Szilvia: Az ausztriai magyar diaszpóra nyelvhasználati szokásai egy szociolingvisztikai kutatás tükrében

Lampl Zsuzsanna: Szlovákiai magyarok: deklarált identitás, nemzeti identitás, nemzeti név, kettős identitás, avagy aki ismeri a Neoton Família dalait, az magyar?

Szilágyi-Varga Zsuzsanna: A romániai magyarok helynév-kompetenciája

Magyari Sára: Nyelvi rovatok a tudománynépszerűsítés szolgálatában

Bartha Krisztina: A szintaktikai tudatosság és a másodrendű tudatelmélet összefüggései kétnyelvűeknél

Maior Enikő – Szabó Roland – Mali Izabella: Idegennyelvi készségek fejlesztése a Partiumi Keresztény Egyetemen

1. SZEKCIÓ (Bolyai-terem, Főépület földszint)

Gyermekvállalás a Kárpát-medencében

Szekcióelnök: Bali János

ELŐADÓK:

Bali János: A standardizáló életútmodell hatása a gyermekszületésekre

Kapdebő Ágnes: A tervezett és az ideális gyermekszám alakulása a Kárpát-medencében

Nárai Márta – Kiss Boglárka: A gyermekvállalás és a munkavállalás összeegyeztethetőségének kihívásai – a kettős teher jelensége

Ökrös Fruzsina: További gyermekvállalási tervek várandós nők körében és megvalósulásuk 27–30 hónappal a szülés után

Varga-Péterfi Petra: Gyermekvállalás nehezített pályán – a meddőségi kezelés és az örökbefogadás a megoldás?

4. SZEKCIÓ (Új épület, Amfiteátrum)

A külhoni magyarság iskolázottsági pozíciói kerekasztal beszélgetés

Szekcióelnökök: Borbély Mátyás és Csata Zsombor

ELŐADÓK:

Veres Valér: Társadalmi és etnikai esélyhátrányok az oktatás terén Erdélyben

Tátrai Patrik – Molnár József – Ferenc Viktória: Az iskolázottság és a tanulói létszámok alakulása a kárpátaljai magyarság körében a 2010-es években

Badis Róbert: A vajdasági magyarság iskolai végzettség szerinti megoszlása

Mátyás Szabolcs: A határon túli területek „szellemi tájainak” talentumföldrajzi vizsgálata

Az előadások után rövid kerekasztal-beszélgetésre kerül sor.

CET 10:45–12:45 SZEKCIÓELŐADÁSOK (3 helyszínen)

6. SZEKCIÓ (Rektori tanácsterem, Főépület 1. emelet)

Aktuális területi kutatások a Partiumban

Szekcióelnök: Szilágyi Ferenc

ELŐADÓK:

Szilágyi Ferenc – Podruzsik Szilárd: Románia munkaerőpiaci helyzetképe a jelenkori válságok fényében

Lakatos Artúr: Az időmenedzsment generációi és elveik életképessége a szervezetben belül

Albert-Lőrinc Csanád: A Big Data elemzések hatása a társadalomtudományokra

Szilágyi Ferenc – Apáti Norbert – Pásztor Rita – Izsák Hajnalka: A közoktatási célú migráció a magyar–román államhatár középső szakaszán

Veres Dávid-Gábor – Balla János – Fazekas Florance Titanilla: Utazási szokások a COVID-19 kezdete óta

Debrenti Edith – Fogarasi József – Tripo Johanna: Az árfolyam-volatilitás hatása a turisztikai keresletre a kelet-közép-európai országokban

Králik Lóránd-István – Szász Erzsébet: A hozzáadottérték-adó beszedésének hatékonyságát befolyásoló tényezők vizsgálata Romániában

Lászlóffy Zsolt: „Mint szegény rokon bekopogtatsz még olykor”

2. SZEKCIÓ (Bolyai-terem, Főépület földszint)

Kárpát-medencei nagyvárosi térségek

Szekcióelnök: Kocsis János

ELŐADÓK:

Kocsis János Balázs: Közösség és társadalom a városkörnyéken

Rácz Szilárd: Pécs fejlődésének mozgatórugói

Dorogi Zoltán: A kreatív tevékenységek kérdései a határmenti térségekben Debrecen példáján keresztül

Porhajas Gábor László: Határon átnyúló lakóhelyi mobilitás a pozsonyi agglomerációs térségben

Teveli-Horváth Dorottya: Agglomerációs településtípusok Miskolc térségében

Kiss Bence – Zsigó Zsanett: Önkormányzati feladatellátási kihívások az élıhetőség tükrében a budapesti agglomerációs térség déli szektorában

Egyed Ildikó – Zsibók Zsuzsanna: Ágazati szerkezet és munkatermelékenység két Kárpát-medencei nagyvárosban

Berkes Judit: Magasan kvalifikált társadalmi rétegek a nagyvárosi régiókban

8. SZEKCIÓ (Új épület, Amfiteátrum)

Kistérségi oktatás és közösségfejlesztés

Szekcióelnök: Székedi Levente

ELŐADÓK:

Székedi Levente: A Partiumi Tudományos Diákköri Konferencia 25 éve

Kiss János: Jelentés a határ két oldaláról

Gál Katalin – Pásztor Rita – Tolnai Tímea-Katalin: Bihar megyei kettős kisebbségben élő romák térségi beágyazottsága

Apáti Norbert: Közoktatási célú ingázás és oktatási vonzaskörzetek Magyarországon

Bordás Andrea: Pályakezdő tanítónők és óvónők identitáskonstrukciói a Partiumban

Domján M. Katalin: A nagyváradi Partiumi Keresztény Egyetem óvó- és tanítóképzős hallgatóinak pályaválasztási motivációja

Balcsók István – Szarvák Tibor – Tóth Dalma:

Korunk alapszava: a társadalmi felzárkózás – Együttműködés alapú, foglalkoztatást támogató megközelítések a fiatalok aktivitásának növeléséért

Kaszalik Zita: Képzési modernizációs törekvések jó nemzetközi gyakorlat megvalósítása alapján

Benda József: „Társas Tanulás” – Erdélyben

CET 12:45–13:00 Zárógondolatok (Új épület, Amfiteátrum)

CET 13:00–14:00 EBÉDSZÜNET (Arany János Kollégium, Menza)

CET 14:00–16:00 Városi séta

A programváltoztatás jogát fenntartjuk!

